

ΦΙΛΑΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

— 4 Σεπτεμβρίου 1893. —

ΤΕΥΧΟΣ Β΄.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

εἰς Ἅγιον Τιμόθεον ἐπίσκεψις ἐπιβάλλεται εἰς πάντα περιοδεύοντα· μετὰ δὲ τὴν προσκύνησιν εἰς τὰς μονὰς καὶ τὰ παρεκκλήσια τῆς ἐκκλησιαστικῆς παροικίας Προκονήσου, πᾶς ξένος σεβόμενος τὰ παρὰ τοῖς κατοικοῖς ἐκάστης νήσου καὶ πάσης χώρας ἔθιμα, καὶ τὰς πεποιθήσεις καὶ παραδόσεις μὴ ἀθετῶν, ὑποχρεοῦται ἵνα προσκυνήσῃ καὶ ἐκεῖ, ὅπου Τιμόθεός τις, ἐξανθρωπίσας δῆθεν ἀγρίαν ἢ μᾶλλον ἡμιβάρβαρον χώραν, καθίδρυσεν ἐρημητήριον, ἐν ᾧ ἀπεσύρθη πρὸς μελέτην τοῦ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἐπιχώρου. Βεβαίως ὤφειλον ἵνα μεταβῶ καὶ εἰς τὸ μονῆριον ἐκεῖνο, καθόσον ἔπρεπε ἵνα ἴδω τὸν σεβάσμιον ἡγούμενον αὐτοῦ καὶ κτίτορα Φιλθέον, ἐπέθου δὲ καὶ ἵνα μείνω μίαν νύκτα εἰς τὸ μικρὸν ἐρημητήριον τοῦ γεραροῦ τούτου μοναχοῦ, οὗ τὰς ὑπὲρ τῆς μονῆς ταύτης ἐνεργείας ἔδει ἵνα ὑποστηρίξῃ ἢ πρωτεύουσα κόμη Μαρμαρᾶς, πλουτίζουσα τὴν μονὴν ἢ τουλάχιστον ἐπιτρέπουσα τὴν αὔξησιν τῶν κτημάτων αὐτῆς, ὅπως ἐκείνης ἀκμαζούσης γένηται δυνατὴ εἰς τὸ μέλλον ἢ παροχὴ μικρᾶς ἐκ μέρους τοῦ μοναδρίου χρηματικῆς ὑποστηρίξεως εἰς τὸ σχολεῖον τῆς κόμης ταύτης, ὡς ἡμέραι διὰ τρόπου τοιούτου πλουτιζόμενον καὶ προαγόμενον. Καὶ μακρόθεν δὲ τὴν τοποθεσίαν θαυμάζων, ἔπρεπε ἵνα μελετήσω καὶ συνεγγὺς τὸν τόπον, ἵσως δ' ἐμπνεόμενος ἐκ τῆς ἱερότητος αὐτοῦ πρὸς σύνταξιν οἰασθηποτοῦν διατριβῆς, ἠδυνάμην ἵνα εὔρω καὶ τι μνημεῖον, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐπὶ βυζαντινῶν κατάστασιν τῆς νήσου καὶ τῆς ἐπαρχίας ὅλης, ἢ ἀρκετὸν εἰς τὸ χορηγήσασθαι μοι πληροφορίαν τινὰ περὶ ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς περιοίκου γῆς, περὶ ἀρχιερέων, περὶ ἡγουμένων, περὶ μοναχῶν. Δυστυχῶς, ἐλαττοῦται κατὰ τοῦτο καὶ τοῦ « Παραδεισίου » τῆς Αὐλωνίας, καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἀφουσίας, καὶ τοῦ Ἁγίου Ἐρμολάου τῆς Προκονήσου, καὶ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, καὶ τοῦ Στυλαρίου, πάντων ἰδρυμένων ἐπὶ τῆς αὐτῆς νήσου.

Ἄλλ' ἐγείρεται καὶ τοῦτο τὸ μονῦδριον ἐπὶ τοποθεσίας θαυμασιωτάτης· μόλις βλέπει μακρόθεν ἐν χωρίον τῆς νήσου· κεῖται κάτω πετρῶν, ἐν τόπῳ συνδένδρων, ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὑψούμενον ἐξακόσια περίπου μέτρα. Ρέει πέριξ ὕδωρ διακαγές, οὐ μακρὸν δὲ καὶ σχεδὸν προσκεκολλημένον ὑπάρχει τὸ εὐκτῆριον τοῦ ἁγίου Τιμοθέου, εἶδος ὑπογείου λιθοκτίστου οἰκοδομῆς, ἐν ᾗ δῆθεν ἐμόνασεν ἅγιός τις Τιμόθεος, οὐχὶ μὲν κατ' ἐμὲ μητροπολίτης ἢ ἀρχιεπίσκοπος Προικοννήσου, ἀλλὰ μοναχός τις. Ὁ ναός ἐστι νεόκτιστος, τὰ δὲ πλησίον αὐτοῦ κελλία, δύο ἢ τρία ἂν μὴ μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, μετὰ τινων ἀποθηκῶν, ἔρειπιούνται παρ' ἡμέραν, τῆς περιουκίδος χώρας οὐδεμίαν μέχρι σήμερον φροντίδα λαβούσης ὅπως ἡ μονὴ διατηρηθῆ ὡσεὶ σέμνωμά τι τῆς νήσου καὶ τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς παροικίας Προικοννήσου. Δεόντως καὶ στερεῶς ἀνοικοδομούμενον τὸ μονῦδριον μετὰ δωδεκάδος δωματίων καὶ κελλίων, ἐν οὕτως ὠραία τοποθεσία, διὰ μικρᾶς ἐκτάσεως γῆς προικιζόμενον, ἠδύνατο ἵνα κατασταθῆ κατὰ τὸ θέρος ἢ τὸ ἔαρ ὡς τόπος διαμονῆς οἰκογενειῶν τινῶν ἐκ τῶν πέριξ νήσων τε καὶ χωρίων, ἢ καὶ ἐκ τῶν μακρῶν κειμένων. Εὐσεβοῦς καρδία τὸν Ἅγιον Τιμόθεον ἐπισκεπτομένου, ὑπὸ τὸν μέγαν τοῦ μοναστηρίου πλάτανον ἀναπαυομένου, τοὺς ὑπ' αὐτὸν διαρρυσάντας αἰῶνας ἀναλογιζομένου καὶ μνηνησκομένου τούτων, ἀλλὰ καὶ συνήθης φαντασία, εὐλάβειαν οὐχὶ ἔκτακτον ἔχουσα σύνδρομον, αἰσθάνεται καθήκον ἵνα ὑμνήσῃ τὴν τοποθεσίαν, ἵνα ἀπομνημονεύσῃ τῶν φυσικῶν καλλωνῶν αὐτῆς, ἵνα ζητήσῃ τέλος ὅπως εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς παραπέμψῃ τὸ τῆς εὐλαβείας αἰσθημα πρὸς τὴν μονὴν καὶ τὰς ἐντυπώσεις πρώτης ἐπισκέψεως. Δις ἐντὸς ἐξ ἑτῶν λόγιος ὁμογενῆς, ὁ ἐκ Κουτάλειος Μιλτιάδης Μανουὴλ Παπαῦ, τὸν Ἅγιον Τιμόθεον ἐπισκεψάμενος, ἐχάραξεν ἐπὶ τῆς θύρας δωματίου τινὸς διὰ μολυβδοκοנדύλου τοὺς ἐξῆς στίχους :

Εἰς τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφῆν, μονὴ εὐτυχισμένη
εἰς τῶν ἀνέμων τὴν πνοὴν ἀπαύστως ἀφειμένη,
μ' εὐφραίνει ἡ γλυκεῖά σου αὐτὴ μελαγχολία,
τὰ γιγαντώδη δένδρα σου, καὶ τὰ νερὰ τὰ κρύα.
Μὲ τέρπει τὸ κηλάδημα τοῦ ψάλτου τῶν δασῶν σου
καὶ τὸ γλυκὺ κελάρυσμα τῶν καθαρῶν νερῶν σου.
ᾠ! πόσον, πόσον ἤθελα ἴσους κόλπους σου νὰ ζήσω,
κι' ὑπὸ τὴν δρῦν σου νὰ ταφῶ ὅπταν τελευτήσω.
Θάλλει ἐδῶ ὁ μᾶϊος· ἐνῶ ἴστην κοινωνίαν
τὸ ὄμμα μου δὲν ἀπαντᾷ εἰ μὴ τὴν τρικυμίαν.

§

ᾠ πλάτανε τρισμέγιστε, τὸ ὕψος σου θαυμάζω,
κ' εἰς τὴν παχεῖάν σου σκιὰν καθήμενος βεμβάζω.
Πότ' ἐγενήθης, γίγα μου, κανεὶς δὲν ἐθυμεῖται·
πόσοι αἰῶνες ἄρα γε σὲ εἶδον παροδῖται!
ᾠς γίγας ὑπερήφανος ὑψῦσαι ἴσους αἰθέρας·
τὰ ἔτη ἔχεις ὥρας σου, στιγμὰς σου τὰς ἡμέρας.
Ἄλλὰ καὶ σὺ μετὰ μικρὸν θὰ κλίνῃς πρὸς τὸ χῶμα
κι' ὑπὸ τὴν γῆν θέλει ταφῆ τὸ θαυμαστόν σου σῶμα.

(κατὰ μᾶϊον τοῦ 1873.)

↓

§

Μετὰ ἐξ ἔτη δυστυχῆ, μακρὰ ὑπὲρ αἰῶνας,
σ' ἐπαναθλίπω ὦ μονὴ,
καὶ ἔκθαμβος τὴν εὐμελῆ ἀκούω ἀηδόνα,
ἥτις τὴν χεῖρά μου κινεῖ.
Ἐποία θέσις ἤρεμος! ἐδῶ ὁ βράζ βρέει
καὶ βέων κελαριζεῖ·
ἐκεῖ γλυκὺς ὁ ζέφυρος ἐπὶ τῶν φύλλων πνέει
κι' ἐν ἄσμα ψυθυρίζει.
Ἐν μέσῳ δένδρων θαλερῶν, ἐπὶ ὄροπεδίου,
ὑψοῦται πάνσεπτος ναός,
ὅπου κατ' ἔτος εὐλαβῶς εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου
συρρέει εὐσεβῆς λαός.
Πᾶσα ψυχὴ εὐαίσθητος μακρὰν τῆς κοινωνίας
ἐδῶ τοὺς πόνους λησμονεῖ
καὶ μετὰ καταύξεως καὶ ἄκρας εὐλαβείας
τὸν Παντοκράτορα ὑμνεῖ.

(κατὰ μᾶϊον τοῦ 1879.)

§

Ἦν ἡ ἐσπέρα τῆς 8 αὐγούστου 1892, ὅτε ἐπισκεψάμην τὴν μικρὰν μονὴν, καὶ πολλὰ μὲν ἤκουσα περὶ τοῦ ἁγίου πολιούχου τῆς Προικοννήσου, ἅτινα καὶ πρότερον ἐγίνωσκον ἐξ ἀναγνώσεως, ἐζήτησα δὲ μνημεῖα τέχνης βυζαντινῆς, καὶ τοιούτων ἔχους λαλοῦν οὐχ εὐρέθη. Πι-

θανῶς οἱ γεγρακότες πλάτανοι οἱ περὶ τὴν μονὴν ἐγένοντο μάρτυρες αὐτόπται σκηνῶν ἱερῶν, ἱλαρῶν, ἢ γενηρῶν, ἀλλὰ σιγῶσι σιγὴν τοῦτ' αὐτὸ νεκρικὴν νομίζεις ὅτι ἢ παράδοσις ἐξάγει τὸν παρατηρητὴν ἐκ χάους ἀποριῶν, ἀλλ' ἢ παράδοσις αὕτη τυγχάνει τοσοῦτ' σκοτεινῆ, ὥστε καταντᾷ δυσπαράδεκτον ἀπήχημα σκοτεινοτάτων αἰῶνων ἀμαθείας τερατοτόκου. Φύλλα τινα χειρογράφου μεμβρανίου, τοῦ IB' μᾶλλον αἰῶνος, ἐρμηνείας εἰσὶν ἀποσπάσματα εἰς Εὐαγγέλιον ἔργον τοῦ Χρυσορρήμονος· ἀλλ' αὐτὰ μετεκομίσθησαν ἐξῶθεν, ὡς ἔμαθον. Ἐν τῷ ναῷ μάρμαρα μὲν ἴσως εὐρίσκονται τῆς παλαιᾶς οἰκοδομῆς ἀπόμοιρα, ἐγὼ δὲ εἶδον, ἐπιδειχθέν μοι προφρόνως ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ ἡγουμένου, μόνον ἀπομείναν λείψανον ἐκ τοῦ παλαιοῦ ναοῦ, ἀντιμίνισόν τι, κύκλω φέρον τὰ ἐξῆς γράμματα διὰ χειρὸς γεγραμμένα καὶ ταῦτα: καθὼς κ' ἐκεῖνο τὸ σύνολον ἐστὶ διὰ χειρὸς ἐξωγραφημένον:

† Θεουσιαστήριον θεῶν καὶ ἱερῶν ἀγιασθὲν παρὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ τε|λεταρχικοῦ Πνεύματος, ἱερουργηθὲν παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Γάνου|καὶ Χώρας κυρίου Κυρίλλου, ἐπιτελεῖν τὰ θεῶα ἐν αὐτῷ, εἰς δόξαν Θεοῦ. Ἀμήν. | Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ΙΨΥΓ', ἀέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Κυρίλλου ἀρχιερέως καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ.

§

Ἐν οἷς εἶπον ἔμπροσθεν περὶ τοῦ πάτρωνος τῆς μονῆς ἁγίου Τιμοθέου διέκρινε βεβαίως ὁ ἀναγνώστης ἐνδοιασμόν τινα περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου προσώπου, ἢ τοῦλάχιστον περὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένων, εἰς ἃ προδήλως ἀντίκεινται τὰ ἀπὸ τῆς ἱστορίας πορίσματα. Τὸ μόνον περὶ αὐτοῦ μνημεῖόν ἐστιν ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς, ἐκδεδομένος μὲν πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος, ἴσως ἐν Ἰασιῶ (ἢ Βουκουρεστίῳ), μετατυπωθεὶς δ' εἰς φυλλάδα μεγάλην ἐν Κωνσταντινουπόλει, τύποις Α. Κορομηλᾶ καὶ Π. Πασπαλλῆ, τῷ 1844, δαπάναις Ζαχαρίου Ζαχάρωφ τοῦ ἐκ Κουτάλειως, φυλλάδα περιέχουσαν τὴν Ἀκολουθίαν εἰς τὸν ἅγιον, ποιηθεῖσαν ὑπὸ Νικολάου Χελιδρομέως, διδασκάλου τῆς ἀθηντικῆς Ἀκαδημίας Ἰασιῶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Καὶ μετηνέχθη μὲν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τὸ κοινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρωτότυπον τοῦ βίου συνεγράφη « πέντε αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα μετὰ τὴν μακαρίαν ἀποθίωσιν » τοῦ ἁγίου, καθὼς ὁ ὑπομνηματογράφος τῆς βιογραφίας ἐσημείωσεν ἐν τέλει αὐτῆς: κεφάλαιον πρῶτον. Καὶ φρονῶ μὲν ὅτι οἱ πάλαι πατέρες συνετάττον βιογραφικὰ σημεῖώματα περὶ ἀρχιερέων, ἡγουμένων, καὶ πατριαρχῶν, ἐκ δὲ τούτων κατόπι συνετάττοντο τὰ βραχύτερα, καὶ τούτων ἐπιτομὴ νεώτερα κεῖται ἐν τοῖς Μηναιαῖς· ἀλλὰ μικρὰ τις ἐξέτασις τῶν ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ ἁγίου Τιμοθέου δείκνυσιν ὅτι τὰ πρῶτα βιογραφικὰ περὶ αὐτοῦ σημεῖώματα ἐγράφησαν—εἰ καὶ ἐγράφησαν ὅλως—πολλὰ μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἔτη, καὶ ἐκ τούτων μετὰ πολὺ συνεξυφάνθη ἢ ἐκδεδομένη τῷ 1844 βιογραφία, ἣτις ἔμεινε ἀγνωστος εἰς τὸν χαλκέντερον τοῦ Συνάξαριστοῦ συγγραφέα Νικόδημον, ὅστις συνεπῶς οὐδὲ κατέταξεν ἐν τῷ ἑοροτολογίῳ τοῦ ἔλου ἐναυτοῦ τὴν τοῦ ἁγίου Τιμοθέου μνήμην, γεραιομένην τῇ 1 αὐγούστου καθ' ἅπασαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν Προικονήσου. Μικρὰ τις ἀνάλυσις θέλει πείσει τὸν ἀναγνώστην περὶ τοῦ οὐκ ἀνυποστάτου τῶν ἐμῶν ἐνστάσεων.

Παραλείπω τὴν ὑπὸ τοῦ βιογραφοῦντος ἄνοιαν καὶ γονέων καὶ πατρίδος· ἀλλ' οὐδαμῶς συγχωρῶ τῷ γράφοντι τὸν ἀβίον ἀνοιαν κανονικῆς διατυπώσεως καὶ συνθέσεως ἐκκλησιαστικῆς, οἶαν ἐπιδείκνυται παριστῶν τὸν Τιμόθεον καταπειθόμενον μὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου τοῦ Θρακῆς εἰς χειροτονίαν καὶ προεδρείαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἐγκαθιδρούμενον δὲ ὑπὸ τοῦ οἰκουμηνικοῦ πατριάρχου, μηδὲ τούτου ὀνομαστὶ φερομένου· διότι, γνωστὸν μὲν ὅτι ἡ Προικόνησος

ἦν ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἐπισκοπῇ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τοῦ Κυζίκου, συνεπῶς καὶ ἡ χειροτονία εἶδει γενέσθαι ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, παράδοξον δ' ἔστιν ὅτι τὸν οὕτω παρατύπως χειροτονούμενον ἐγκαθιδρύει οὐχὶ ὁ Κυζίκου ἢ ἡ σύνοδος τῆς κυζικινῶν ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ σύνοδος αὐτοῦ: κεφάλαιον δευτέρου.

Ὅλως πρὸς τὰ πορίσματα τῆς Ἱστορίας καὶ πρὸς τὴν λογικὴν ἀντίκεινται τὰ περὶ Προκοπήσου λεγόμενα, καθὼς κατακουμένης δῆθεν ὑπ' ἀνθρώπων ἀγρίων, ἢ μᾶλλον ἡμαγρίων, καὶ σκληρῶν, οἵτινες εἶχον ἔργον ἀνὰ ξεγυμνῶν οὖσι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ὅπου, εἰς καιρὸν φουρτούνας, προστρέχουσιν εἰς τοὺς λιμένας αὐτῆς τῆς Προκοπήσου, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ πνιγμοῦ» (σελ. 37 Ἀκολουθίας). Τίς εἰς ταῦτα δύναται ἵνα χορηγήσῃ πίστιν; Προκειμένου λόγου περὶ τῆς Γ' πρὸ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος ἑκατονταετηρίδος, ἴσως ἦν πιστευτὸν τὸ παραδιδόμενον οὕτως· ἀλλὰ κατὰ τὴν Σ' μετὰ Χριστὸν θηριώδεις ἀνθρωποι πῶς δύνανται ἵνα ζῶσιν εἰς ἀπόστασιν οὔτε μιᾶς ἡμέρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης κράτους, ὅπερ εἶχε τὴν ἰσχὺν ἵνα περιορίσῃ τὰς ἀγρίας αὐτῶν πράξεις; Καὶ πῶς ἱστορικός τις οὐδὲν λέγει περὶ φωλεᾶς δῆθεν κακούργων ἐν μέσῳ τῆς Προποντίδος; Πῶς δ' ἠδύνατο ἵνα ὑπάρχῃ φωλεᾶ τοιαύτη ἐν νήσοις, αἵτινες εἶχον καθ' ἑκάστην μετὰ τε τῶν πέριξ μερῶν καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συγκοινωνίαν, ἐχορήγουν δὲ καθ' ἡμέραν μάρμαρα πρὸς οἰκοδομὰς εἰς πάντα τὰ μέρη ταῦτα; — ἔχομεν τὸ τρίτον κεφάλαιον τῆς κριτικῆς ἐξετάσεως.

Ὁ τοῦ ἀγίου βιογράφος φωρᾶται ἀμαθῆς περὶ τὴν Ἱστορίαν, ὑβριστῆς δὲ τύπου, ὃν ἠγνῶει προδήλως, καὶ τῶν κατοίκων, ὧν ἐξύβριζε τοὺς προγόνους, οὐδαμοῦ στηριζόμενος, ἀλλ' εἰς πέλαιγος εἰκασίων, ἵνα μὴ εἴπω ψευδολογιῶν, αὐταποδείκτων παντὶ τῷ καὶ ἄκρω δακτύλῳ γευσασμένης τῆς Ἱστορίας· μόνος ὁ ταύτην ἀγνοῶν δύναται ἵνα πιστεύσῃ ὅτι ἐν βραχεῖ ὁ βιογραφούμενος ἅγιος μετέβαλεν ἀρκετὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ζῆν παρὰ τοῖς προκοπήσις, οἵτινες οὐ μετὰ πολὺ κατήγγειλαν καὶ ἐδίκασαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐνῶ εἶδει ἵνα δικάσωσι παρὰ τῷ μητροπολίτῃ τῆς Κυζίκου. Περιέργον δ' ὅτι μετὰ δίκην καὶ ἀθώωσιν ἐπιστρέψας εἰς Προκόνησον καὶ πεμφθεὶς εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Εὐτυχίου (552—565) ἔμεινε ἀδώδεκα χρόνους εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν τῆς Προκοπήσου, καὶ ἐκρύπτετο μέσα εἰς τὰς τρύπας τούτων»: ἐνῶ διετέλει βεβαίως ἐπίσκοπος τῶν νήσων, καὶ καθῆκον εἶχε ἵνα περιέρχεται κηρύττων καὶ εὐλογῶν. Ὁ βιογράφος παριστᾷ τὸν Ἰουστινιανὸν τὸν Α' πατέρα θυγατέραν ὁ ἀμαθέστατος! ὧν «μία ἐδαιμονίσθη, κρῖμασιν οἷς οἶδεν ὁ Θεὸς», ἦν ἐθεράπευσεν ὁ ὅσιος ἀνὴρ, μετὰ τὴν δωδεκαετίαν! ἐπειδὴ δὲ ὁ πατριάρχης Εὐτύχιος ἀπέστειλεν αὐτὸν αὐθις εἰς Προκόνησον, ἔστω καθ' ὑπόθεσιν ἔτος ἀποστολῆς τὸ 552· εἰς τοῦτο προστιθεὶς ὁ ἀναγνώστης δώδεκα συνάγει 564, δηλὸν οὖν ἔτος, καθ' ὃ ὁ Ἰουστινιανὸς μετὰ τῆς Θεοδώρας ἡρώτων περὶ τοῦ ἀγίου ποῦ κατοικεῖ, καὶ ἐμάνθανον «ὅτι εἰς τὰ σύνορα τῆς Προκοπήσου εἶναι κεκορμυμένος». Καὶ ἀγνοῶ μὲν ὅ,τι σημαίνει ἡ λέξις «σύνορα», ἐνῶ πρὸ ὀλίγου εἶδομεν τὸν ἅγιον ἐν αὐτῇ τῇ Προκοπήσῳ κατοικοῦντα, γινώσκω δὲ μόνον καὶ πρὶν ἐμοῦ γινώσκουσι πάντες ὅτι οὔτε ἔζη τῷ 564 ἢ Θεοδώρα. Ἐν τούτοις ὁ βιογράφος παριστᾷ αὐτὴν καὶ κατόπιν τῆς δωδεκαετίας ζῶσαν, οἰκοδομοῦσαν ἕνα ναὸν—ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Νικολάου—καὶ, μετὰ τὸ συμπληρωθῆναι τοῦτον, ἐγείρουσαν δευτέρου ναὸν—ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Θεοδώρου—καὶ μετὰ τὴν τούτου συμπλήρωσιν—βεβαίωτάτα τῷ 565 ἢ 566—μεταβαίνουσαν αὐτὴν ταύτην εἰς Προκόνησον, δῆλὰ γὰρ δὴ μετὰ θάνατον μὲν αὐτῆς δεκαεπτὰ ἔτη, μετὰ θάνατον δὲ τοῦ μεγάλου αὐτῆς συζύγου ἐν ἔτος, πρὸς ἀνέγερσιν τρίτου ναοῦ!!

Τοιαύτη ἡ βιογραφία τοῦ ὁσίου Τιμοθέου, ἥτις ὡς ὁ ἀναγνώστης εἶδε, καταστρέφει καὶ

τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ὑπαρξίν ἀνθρώπου τοιοῦτου, καὶ συγγεῖ τὴν γνωστὴν ἡμῖν τῶν τότε χρόνων Ἱστορίαν. Οὐδὲν τῶν γραφομένων τοῦ βιογράφου ἐστὶ πίστεως ἄξιον· ὁ δὲ μακάριος Τιμόθεος; Εἰκάζω τοῦτον μοναχὸν μετὰ τὸν Η' αἰῶνα ζήσαντα, κατὰ τοὺς αἰῶνας ἴσως τῶν Εἰκονομάχων, ὅτε τῶν Ἰσαύρων ἢ δυναστεία ἐπλήρου τᾶς νήσους ταύτας ἐξορίστων μοναχῶν λέγω ἴσως διότι οὐδ' εἰς τοῦτο πιστεύω. Ἡ νῆσος Προκόννησος ἀπὸ τοῦ Θ' μάλιστα αἰῶνος ὑπῆρξε τὸ συνεντευκτικόν πολλῶν ἐπιφανῶν προσώπων, ἐξ οἰκογενειῶν ἐπισημοτάτων καὶ βασιλικῶν εἰς αὐτὴν ἀποστελλομένων, καὶ πολὺ πιθανῶς εἷς ἐκ τούτων ἤγειρε τὸ μονῆριον· αὐτόθι καὶ ἔτυχε τοῦ κοινοῦ τέλους, αὐτόθι καὶ ἔμενε τὸ λείψανον αὐτοῦ κεκρυμμένον. Ἀκολουθίας καὶ βιογραφίας ὁ ἄνθρωπος στερεῖται· καὶ τούτου τοῦ Τιμοθέου πολὺ πιθανῶς οἱ ἄθλοι ἐπεγράφησαν εἰς ἕτερον, καὶ τὴν δόξαν ἐκτίσαστο ἕτερος, καὶ τὴν φήμην. Ἄλλ' οἱ μοναχοὶ θέον ἄνα φεύγωσι τὴν δόξαν τὴν κοσμικὴν, ἵνα μὴ φύγη τούτους ἐκείνη, καταφεύγουσα ὑπὸ στέγην καὶ προστασίαν ἄλλου τινος ἱεροῦ προσώπου, εἰς ὃ ἐδόθη τὸ ὄνομα Τιμοθέου. Φρονῶ δὲ ὅτι καὶ μικρά τις ἐξέτασις ἀρχαιολογικὴ καὶ τεχνικὴ δύναται ἄνα βοηθήσῃ ἡμῖν ἐπὶ λύσει τῆς ἡμετέρας ἀπορίας, καὶ ἡ λύσις αὕτη πείθει με, θέλει πείσει δὲ καὶ πάντα τὴν τῆς ἀληθείας ζήτησιν οὐκ ἀταλαίπωρον νομίζοντα.

Ἐκ τῆς περὶ Προκόννησου διατριβῆς τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΛΕΩΝ

ΚΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Σοννέττο.

*Ψυχὴ φρουριάει, κόκκινη ψυχὴ, σὰν Αἰμοστάτης!
Στρώμα ζητάει ὁ ἕπρος τῆς τῆ μυροφόρ' ἀγκάλῃ
Κρίνου, πὸν περιλάμπιζε μὲ τὰναφτέρισμά της,
Κρίνου, πῶχει γι' αὐτὴ κλειστὰ τὰρέσυρτά του κάλλι.*

*Μὴ σοῦ ταραζῶ τὰ ὄνειρα; κ' ἴσως θαρρεῖς ὁ μπάτης
Πῶς σε χαϊδεύει ἀνάλαφρα, Παρθενικὸ κεφάλι,
Ὅντας πετᾷ στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας τῆς δροσάτης,
Σὲ σὲ πετάει, ὀλόψυχος κ' ὁ λογισμὸς μου πάλι.*

*Θὰ σ' ἀνανοιώσῃ ἢ φλόγα του στὰ πιδ γλυκά σου βόθη
Πὸν ἢ μαγιωμένη ξάπλωσε βραδιὰ στ' ἀγνά σου στήθη,
Κάτω ἀπ τὰ πεῦκα τὰ παλιά, ἢ κάπτον σ' ἔρμιο βράχο.*

*Κι ἂν κάτι μάθῃς γύρω σου θεριά τὰ φτερουγίλη,
— Μὲ οὐδ' ὅσον ἤχο θάκουες σὰν ξένο αὐτὶ βοίλη —
Θὰ πῆς, τὸ χέρι φέρνοντάς στο μέτωπο: «Τί νάχω;»*

8 Αὐγούστου 93.